

บทความวิจัย

ผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการพัฒนา
แนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์
ร่วมกับการสะท้อนคิดต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

**Effectiveness of Teaching and Learning
using the Process of Developing a Nursing Practice Guideline:
from Evidence base and Reflective Thinking
on Twenty-first Century Learning Skills**

วรรณชาติ ตาเลิศ^{1*} อุดมชญา อินทเรือง² นภศพร เทวะเศกสรรค์³
Wannachart Talerd^{1*} Utchaya Intharueang² Napasaporn Tawasekson³

¹พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
¹Professional Nurse, Boromarajonani College of Nursing Surin, Surin, Thailand.

²พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
²Senior Professional Nurse, Boromarajonani College of Nursing Surin, Surin, Thailand.

³พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
³Practitioner Nurse, Boromarajonani College of Nursing Surin, Surin, Thailand.

*ผู้รับผิดชอบหลัก: wannachart@bcnsurin.ac.th

*Corresponding author: wannachart@bcnsurin.ac.th

Received 26 December 2019 • Revised 11 June 2020 • Accepted 13 August 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยกึ่งทดลอง ชนิด 1 กลุ่มวัดก่อนและหลัง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ร่วมกับการสะท้อนคิดต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 จำนวน 156 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ร่วมกับการสะท้อนคิด กรอบแนวคิดการวิจัย คือ รูปแบบการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ตามแนวคิดของ Soukup และการสะท้อนคิดตามกรอบแนวคิดของ Gibbs เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่พัฒนาขึ้นโดย Turner, et al. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ pair t-test ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลังการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ร่วมกับการสะท้อนคิดของนักศึกษาพยาบาลสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นประสิทธิผลของการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการ

พัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ร่วมกับการสะท้อนคิดอย่างชัดเจน อาจารย์พยาบาลควรมีการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์กับการสะท้อนคิดอย่างเป็นรูปธรรมในทุกรายวิชา และปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ตลอดระยะเวลาของการเป็นนักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาลสามารถที่จะประยุกต์ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการปฏิบัติการพยาบาลและเพิ่มคุณภาพบริการพยาบาลต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: การสะท้อนคิด; ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21; แนวปฏิบัติการพยาบาล; หลักฐานเชิงประจักษ์

Abstract

This is a quasi-experimental study with one group pretest and posttest design. The objective was to study the effectiveness of teaching and learning using the process of developing a nursing practice guideline: from an evidence-based and reflective thinking on twenty first century learning skills. The sample included 156 second year nursing students. The instrument used in the experiment was a teaching and learning model using the process of developing a nursing practice guideline from an evidence based and reflective thinking. The conceptual framework was a model of developing a nursing practice guideline from an evidence-base (based on Soukup) and reflective thinking (based on Gibbs.) The research instrument was a questionnaire on twenty-first century learning skills developed by Turner, et al. Data were analyzed by using mean, standard deviation and paired t-test. The results showed that the twenty-first century learning skills of nursing students after learning using the process of developing a nursing practice guideline from an evidence-based and reflective thinking were higher than before learning at a statistically significant at level ($p < 05$). The results of this research clearly reflect the effectiveness of teaching and learning using the process of developing a nursing practice guideline from an evidence-based with reflective thinking. Nursing educations should provide a teaching and learning design that emphasizes the use of an evidence-based with concrete reflective thinking in every subject they should cultivate good attitudes towards the use of an evidence base throughout the period of being a student, to enable them to apply empirical an evidence-based in nursing practice and to improve nursing service quality in the future.

Keywords: evidence-based; nursing practice guideline; reflective thinking; twenty first century learning skills

ความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันวงการพยาบาล แพทย์ และการสาธารณสุข กำลังตื่นตัวกับการปฏิบัติงานตามหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence-base practice) เพื่อพัฒนาคุณภาพของการให้บริการ การปฏิบัติงานตามหลักฐานเชิงประจักษ์ถือเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญของการประกันคุณภาพการบริการด้านสุขภาพแก่ผู้รับบริการหรือผู้ป่วย หากพยาบาลมีการนำเอาหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการดูแลผู้รับบริการหรือผู้ป่วย จะช่วยให้พยาบาลมีทักษะทางการพยาบาลที่น่าเชื่อถือ มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพทางด้านบริการพยาบาล การปฏิบัติตามหลักฐานเชิงประจักษ์เป็นการตัดสินใจทางคลินิกเกี่ยวกับการใช้หัตถการหรือการรักษาที่จะให้กับผู้รับบริการหรือผู้ป่วย

บนพื้นฐานของหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ดีที่สุด ณ เวลานั้น ซึ่งโดยทั่วไปจะมาจากงานวิจัยที่มีการออกแบบการวิจัยไว้อย่างดีและมีความน่าเชื่อถือ รวมทั้งแหล่งข้อมูลอื่นๆ ที่เชื่อถือได้ ร่วมกับความเชี่ยวชาญทางคลินิกของผู้ใช้ และค่านิยม/ความเชื่อของผู้รับบริการ¹ นักศึกษาพยาบาลจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ในสาขาวิชาชีพและมาตรฐานของวิชาชีพ และทักษะที่จำเป็นตามความต้องการของสังคม การจัดการศึกษาพยาบาลตามแนวคิดที่เน้นการถ่ายทอดความรู้จากครูสู่ศิษย์ที่เน้นการสอนด้านเนื้อหาจึงไม่เพียงพอที่จะพัฒนาบัณฑิตพยาบาลให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ วิจัย ริเริ่มสร้างสรรค์ การตัดสินใจ การติดต่อสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ

ข้อมูลข่าวสาร ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม และเกิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง นักศึกษาพยาบาลจะต้องได้รับการพัฒนา 3R 7C ซึ่ง 3R ประกอบด้วยทักษะอ่านออก (reading) ทักษะเขียนได้ ((w)riting) และทักษะคิดเลขเป็น ((a)rithmetics) และ 7C ประกอบด้วย ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (critical thinking and problem solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (creativity and innovation) ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (cross-cultural understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (collaboration, teamwork and leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (communications, information and media literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ (computing and ICT literacy) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (career and learning skills)²

จากการทบทวนวรรณกรรม นักศึกษาพยาบาลมีทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนอยู่ในระดับปานกลาง ทักษะเชิงตัวเลข ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การสร้างสรรค์และนวัตกรรม ความเข้าใจความต่างวัฒนธรรมและต่างกระบวนทัศน์ ความร่วมมือการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ การสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร อาชีพและทักษะการเรียนรู้ในระดับดี³ และจากการศึกษาที่ผ่านมาซึ่งทำการศึกษาทักษะการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี พบว่า ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรมมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดกว่าทุกด้าน⁴ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ ในฐานะเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีพันธกิจหลักในการผลิตบัณฑิตพยาบาลออกไปสู่ระบบบริการสุขภาพของประเทศไทย ซึ่งในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) มีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อให้บัณฑิตสามารถปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ โดยใช้ศาสตร์และศิลป์ทางการพยาบาลอย่างเป็นองค์รวมด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ บนพื้นฐานความเอื้ออาทรและความปลอดภัย โดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์แก่ผู้รับบริการทุกระดับของการบริการสุขภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภายใต้กฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ จึงจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนให้บัณฑิตพยาบาล

มีทักษะในการนำเอาหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล โดยจัดการเรียนการสอนผ่านรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 (Adult Nursing Practicum 1) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายของรายวิชาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดี มีความเสี่ยง และมีปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร ระบบทางเดินปัสสาวะ ระบบกล้ามเนื้อ กระดูกและข้อ ระบบผิวหนัง ตา หู คอ จมูก ระบบต่อมไร้ท่อ ระบบสืบพันธุ์ โรคติดต่อและโรคเขตร้อน การเจริญเติบโตผิดปกติของเซลล์ ทั้งด้านอายุรกรรมและศัลยกรรม ในระยะเฉียบพลัน วิกฤต เรื้อรัง และระยะสุดท้าย โดยใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมในการสร้างเสริม ป้องกัน ดูแลและฟื้นฟูสุขภาพ โดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ และยึดหลักความปลอดภัยของผู้ป่วย การดูแลด้วยความเอื้ออาทรด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ และคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในรายวิชาชีพทางการพยาบาลที่เน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์จะสามารถเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลโดยการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ของนักศึกษาพยาบาลได้ อีกทั้งการพัฒนานักศึกษาพยาบาลให้มีทักษะการสะท้อนคิดควบคู่ไปกับการฝึกภาคปฏิบัติในรายวิชา ปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 นั้น ถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้มีการพัฒนาทักษะการศึกษาค้นคว้า การอ่าน การเขียน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ผลงานหรือนวัตกรรม ความเข้าใจความต่างวัฒนธรรมในการดูแลสุขภาพ การทำงานเป็นทีม การใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อีกทั้งการเรียนการสอนในรายวิชานี้เป็นการฝึกปฏิบัติการพยาบาลครั้งแรกของการเป็นนักศึกษาพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลในการแก้ไขปัญหาสุขภาพแก่ผู้รับบริการที่มีปัญหาสุขภาพในระบบต่างๆ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ร่วมกับการสะท้อนคิดก็จะช่วยเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้และการประยุกต์ใช้ความรู้ในการดูแลผู้รับบริการหรือผู้ป่วยรายอื่นๆ ต่อไป

ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ร่วมกับการสะท้อนคิดในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 โดยนำแนวคิดรูปแบบการพัฒนาหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-Based Practice Model) ของ Soukup⁵ และการสะท้อนคิดตามกรอบแนวคิด reflective

cycle ของ Gibbs⁶ เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานในการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถที่จะนำข้อมูลหลักฐานไปใช้ในการอ้างอิงและแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยใช้องค์ความรู้ทางวิชาชีพและที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งใช้ประสบการณ์เป็นฐานเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ปลอดภัยและมีคุณภาพต่อไป

คำถามวิจัย

ผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ร่วมกับการสะท้อนคิดต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ร่วมกับการสะท้อนคิดต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

รูปแบบการศึกษา

สมมติฐาน

ค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลังการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ร่วมกับการสะท้อนคิดสูงกว่าก่อนได้รับการสอน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ร่วมกับการสะท้อนคิดต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเลือกใช้รูปแบบการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ของ Soukup⁵ เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาล ประกอบด้วย 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การค้นหาปัญหาทางคลินิก (evidence trigger phase) มอบหมายให้นักศึกษาทำการศึกษาข้อมูลปัญหาทางคลินิกจาก 2 แหล่ง คือ ปัญหาที่พบในระหว่างการฝึกภาคปฏิบัติรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 (practice

triggers) และจากแหล่งความรู้ (knowledge triggers) ที่ได้จากการติดตามงานวิจัย หรือการสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1

ระยะที่ 2 การค้นหาหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาทางคลินิก (evidence supported phase) มอบหมายนักศึกษา ค้นคว้าจากหลักฐานเชิงประจักษ์จากแหล่งความรู้ต่างๆ เช่น งานวิจัย แนวปฏิบัติทางการพยาบาลที่มีผู้สร้างไว้ ข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมาประเมิน วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างเป็นแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาทางคลินิกที่คัดสรร

ระยะที่ 3 ระยะพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลและนำไปทดลองใช้ (evidence observed phase) มอบหมายให้นักศึกษาร่วมกันพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ จากนั้นนำแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ได้มาร่วมกันวิเคราะห์และวิจารณ์จนได้แนวปฏิบัติการพยาบาลที่สามารถนำไปใช้ได้จริงนำไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล

ระยะที่ 4 ระยะนำแนวปฏิบัติที่ปรับปรุงแล้วไปใช้จริงในหน่วยงาน (evidence-based phase) ภายหลังจากนำแนวปฏิบัติการพยาบาลไปใช้ นักศึกษาพยาบาลประเมินผลลัพธ์ของแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์และวิเคราะห์ วิจัยเพื่อปรับปรุงแนวปฏิบัติการพยาบาลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การสะท้อนคิดตามแนวคิด reflective cycle ของ Gibbs⁶ ซึ่งประกอบด้วยการคิด 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การคิดทบทวนรายละเอียดของเหตุการณ์ 2) การทบทวนความรู้สึที่มีต่อเหตุการณ์ 3) การประเมินผลกระทบของเหตุการณ์ 4) การคิดเชื่อมโยงเหตุการณ์ตามหลักเหตุผล 5) การสรุปการเรียนรู้จากประสบการณ์และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง และ 6) การคิดวางแผนนำความรู้ไปใช้ในอนาคต โดยให้นักศึกษานำที่การสะท้อนคิดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง รวม 5 สัปดาห์

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดของ Trilling and Fadel⁷ ประกอบด้วย ทักษะ 3R ได้แก่ ทักษะอ่านออก (reading) ทักษะเขียนได้ ((w)riting) และทักษะคณิตศาสตร์ ((a)rithmetics) ทักษะ 7C ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (critical thinking & problem solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (creativity & innovation)

ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนการทัศน์ (cross-cultural understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (collaboration, teamwork & leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร การรู้เท่าทันสารสนเทศ

และรู้เท่าทันสื่อ (communications, information & media literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยี (computing & ICT literacy) และทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (career & learning skills)

แผนภูมิ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ร่วมกับการสะท้อนคิดต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยกึ่งทดลอง (quasi-experimental research) ชนิด 1 กลุ่มวัดก่อนและหลัง (one group pretest and posttest design) ซึ่งมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 รุ่น 30 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา ปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 จำนวน 156 คน

จริยธรรมในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผ่านการเห็นชอบและอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี

สุรินทร์ รหัส P-EC 01-01-62 ให้ไว้ ณ วันที่ 26 มกราคม 2562 ผู้เข้าร่วมวิจัยได้รับการชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากการศึกษาได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบใดๆ

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

1.1 รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ตามรูปแบบการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ ของ Soukup⁵ โดยให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ดังนี้

ระยะที่ 1 การค้นหาปัญหาทางคลินิก โดยให้นักศึกษาค้นหาปัญหาและระบุปัญหาทางคลินิกที่สนใจและต้องการแก้ไขปัญหาโดยรวบรวมปัญหาจากการปฏิบัติ

การพยาบาล และศึกษาข้อมูลองค์ความรู้และจัดทำรายงาน การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ ระยะที่ 1 ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะอ่านออก เขียนได้ และคณิตศาสตร์ และ

ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ ระยะที่ 2 การสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาทางคลินิก โดยให้นักศึกษากำหนดขอบเขตในการเลือกหลักฐานเชิงประจักษ์ กำหนดวัตถุประสงค์การสืบค้น กำหนดคำสำคัญในการสืบค้น การกำหนดแหล่งสืบค้นข้อมูล สืบค้นงานวิจัยจากวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ วารสารทางการแพทย์ การแพทย์ และสาขาที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศจากระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ทางการแพทย์และวิชาชีพสุขภาพ อื่นๆ และจัดทำรายงานการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ ระยะที่ 2 ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะอ่านออก เขียนได้ และคณิตศาสตร์ ทักษะด้านการสื่อสาร การรู้เท่าทันสารสนเทศและการรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวปฏิบัติทางการพยาบาล และการนำไปทดลองใช้ โดยให้นักศึกษาพัฒนาแนวปฏิบัติทางการพยาบาลแล้วนำไปตรวจสอบและทดลองใช้กับกลุ่มผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพ ประเมินผลความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ เพื่อยืนยันว่าแนวปฏิบัติทางการพยาบาลที่พัฒนาขึ้นมีมาตรฐาน สามารถนำไปใช้ได้จริง และจัดทำรายงานการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ ระยะที่ 3 ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ และทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ

ระยะที่ 4 ให้นำแนวปฏิบัติที่ปรับปรุงแล้วไปใช้จริงในหน่วยงาน โดยการนำเสนอแนวปฏิบัติการพยาบาลที่พัฒนาและปรับปรุงแล้วกับพยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วยที่นักศึกษาฝึกปฏิบัติ เพื่อร่วมกันพิจารณาความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริงในหอผู้ป่วย และจัดทำรายงานการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ ระยะที่ 4 ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา

ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้

1.2 บันทึกการสะท้อนคิด โดยให้นักศึกษาเขียนบันทึกการสะท้อนคิดตามกรอบแนวคิด reflective cycle ของ Gibbs⁶ ซึ่งประกอบด้วยการคิด 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การคิดทบทวนรายละเอียดของเหตุการณ์ 2) การทบทวนความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์ 3) การประเมินผลกระทบของเหตุการณ์ 4) การคิดเชื่อมโยงเหตุการณ์ตามหลักเหตุผล 5) การสรุปการเรียนรู้จากประสบการณ์และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง 6) การคิดวางแผนนำความรู้ไปใช้ในอนาคต ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามให้นักศึกษาเขียนบรรยายตามประเด็นข้างต้น ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะอ่านออก เขียนได้ และคณิตศาสตร์และด้านทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบประเมิน 2 ส่วน คือ

2.1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ เกรดเฉลี่ยสะสม เป็นต้น

2.2 แบบสอบถามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ที่พัฒนาขึ้นโดย Turner, et al.³ ที่สร้างข้อรายการขึ้นตามแนวคิดของ Trilling and Fadel⁷ ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ด้าน ดังนี้ 1) ทักษะการอ่าน 6 ข้อ 2) ทักษะการเขียน 3 ข้อ 3) ทักษะคณิตศาสตร์ 2 ข้อ 4) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา 8 ข้อ 5) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม 6 ข้อ 6) ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ 4 ข้อ 7) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ 9 ข้อ 8) ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ 8 ข้อ 9) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 7 ข้อ และ 10) ทักษะด้านอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ 10 ข้อ รวมเป็น 63 ข้อ ข้อคำถามเชิงบวกทุกข้อ ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert scale) วัดเป็น 5 ระดับ คือ ดีมาก หมายถึง ท่านเห็นว่าท่านมีทักษะในข้อนั้นอยู่ในระดับดีมาก ดี หมายถึง ท่านเห็นว่าท่านมีทักษะในข้อนั้นอยู่ในระดับดี ปานกลาง หมายถึง ท่านเห็นว่าท่านมีทักษะในข้อนั้นอยู่ในระดับต่ำ หมายถึง ท่านเห็นว่าท่านมีทักษะในข้อนั้นอยู่ในระดับต่ำ

หมายถึง ท่านเห็นว่าท่านมีทักษะในข้อนี้อยู่ในระดับต่ำมาก หรือไม่มีเลย เกณฑ์การให้คะแนน มีหลักเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ดีมาก ให้ 5 คะแนน ดี ให้ 4 คะแนน ปานกลาง ให้ 3 คะแนน ต่ำ ให้ 2 คะแนน ต่ำมาก ให้ 1 คะแนน การแปลผล การแปลผลคะแนนระดับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พิจารณาเป็นโดยภาพรวมและรายด้าน ซึ่งใช้เกณฑ์ดังนี้ คะแนน 1.00-1.50 = มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในระดับต่ำมาก คะแนน 1.51-2.50 = มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในระดับต่ำ คะแนน 2.51-3.50 = มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในระดับปานกลาง คะแนน 3.51-4.50 = มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในระดับดี คะแนน 4.51-5.00 = มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในระดับดีมาก แบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (item objective congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ผู้วิจัยจึงไม่ได้นำเครื่องมือไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาซ้ำ ผู้วิจัยหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ (reliability) นำไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่มีคุณสมบัติเหมือนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร Cronbach's alpha coefficient ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. เสนอโครงร่างวิจัยต่อคณะกรรมการพิจารณาโครงร่างวิจัย และคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์
2. เมื่อผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ แล้ว ผู้วิจัยประสานงานเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับอาจารย์ผู้ประสานรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1
3. จัดประชุมอาจารย์ผู้สอนก่อนการฝึกภาคปฏิบัติรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 เพื่อเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน
4. เข้าพบกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ผลประโยชน์ที่จะได้รับการศึกษาวิจัยและขอความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่าง
5. ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ก่อนการฝึกภาคปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1

6. จัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ตามรูปแบบการพัฒนาหลักฐานเชิงประจักษ์ ของ Soukup³ 2 รอบ ใน 5 สัปดาห์ ของการฝึกภาคปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1

7. มอบหมายงานให้กลุ่มตัวอย่างบันทึกการสะท้อนคิดในการฝึกภาคปฏิบัติรายวิชา ปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง รวม 5 สัปดาห์ และผู้วิจัยดำเนินการสะท้อนคิดแก่กลุ่มตัวอย่าง (formative feedback) ทุกสัปดาห์

8. ภายหลังจากฝึกภาคปฏิบัติเสร็จสิ้น ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

9. ภายหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จสิ้น ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบวัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละรายมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS Version 23 เปรียบเทียบข้อมูลทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ก่อนและหลังการสอน โดยใช้สถิติ paired t-test

ผลการวิจัย

ผลของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ร่วมกับการสะท้อนคิดต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลังการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ร่วมกับการสะท้อนคิดของนักศึกษาพยาบาลสูงกว่าก่อนได้รับการสอนฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รายด้านพบว่า ทักษะด้านการอ่าน การเขียน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม สูงกว่าก่อนได้รับการสอนฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .001 ดังตาราง 1

ตาราง 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ร่วมกับการสะท้อนคิด (N = 156 คน)

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	ก่อน Mean (SD)	หลัง Mean (SD)	ผลต่างของ ค่าเฉลี่ย	95%CI	t-test
การอ่าน	3.45 (0.46)	3.66 (0.53)	0.20	0.09, 0.31	3.72***
การเขียน	3.40 (0.52)	3.69 (0.58)	0.29	0.16, 0.41	4.47***
คณิตศาสตร์	3.84 (0.63)	3.95 (0.61)	0.10	-0.03, 0.25	1.52
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา	3.73 (0.49)	3.90 (0.45)	0.17	0.07, 0.27	3.33**
การคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม	3.64 (0.46)	3.89 (0.46)	0.24	0.13, 0.34	4.63***
ความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์	4.26 (0.54)	4.33 (0.38)	0.68	-0.03, 0.17	1.31
ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ	4.03 (0.54)	4.12 (0.43)	0.86	-0.02, 0.19	1.57
การสื่อสาร การรู้เท่าทันสารสนเทศและการรู้เท่าทันสื่อ	3.94 (0.50)	4.03 (0.43)	0.91	-0.00, 0.19	1.81
คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.20 (0.57)	4.21 (0.46)	0.16	-0.09, 0.12	0.28
อาชีพและทักษะการเรียนรู้	4.17 (0.53)	4.21 (0.38)	0.47	-0.05, 0.14	0.96
รวม	3.91 (0.40)	4.03 (0.35)	0.11	0.03, 0.20	2.90**

** p < .01, *** p < .001

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ร่วมกับการสะท้อนคิดต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลังการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ร่วมกับการสะท้อนคิดสูงกว่าก่อนได้รับการสอนฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อภิปรายได้ว่าในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ซึ่งถือว่าเป็นรายวิชาชีพทางการพยาบาลที่มีจุดมุ่งหมายของรายวิชาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดี มีความเสี่ยงและมีปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร ระบบทางเดินปัสสาวะ ระบบกล้ามเนื้อ กระดูกและข้อ ระบบผิวหนัง ตา หู คอ จมูก ระบบต่อมไร้ท่อ ระบบสืบพันธุ์ โรคติดต่อและโรคเขตร้อน การเจริญเติบโตผิดปกติของเซลล์ทั้งด้านอายุรกรรมและศัลยกรรม ในระยะเฉียบพลัน วิกฤต เรื้อรัง และระยะสุดท้าย โดยใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมในการสร้างเสริม ป้องกัน ดูแล และฟื้นฟูสุขภาพ โดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ และยึดหลักความปลอดภัยของผู้ป่วย การดูแลด้วยความเอื้ออาทรด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ และคุณธรรมจริยธรรม

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์นั้นช่วยพัฒนานักศึกษาให้เกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์เริ่มจากการค้นหาปัญหาทางคลินิก กำหนดขอบเขตในการเลือกหลักฐานเชิงประจักษ์ กำหนดวัตถุประสงค์การสืบค้น กำหนดคำสำคัญในการสืบค้นกำหนดแหล่งสืบค้นข้อมูล พัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลและการนำไปทดลองใช้ ประเมินผลแนวปฏิบัติการพยาบาล และปรับปรุงแนวปฏิบัติการพยาบาลโดยผ่านกระบวนการสะท้อนคิด สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้นักศึกษาพัฒนากระบวนการค้นคว้า ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม นักศึกษาได้ฝึกการค้นคว้า ฝึกการอ่านบทความวิชาการ บทความวิจัย เอกสารวิชาการ หนังสือ ตำรา เป็นต้น เพื่อให้ตนเองได้มีองค์ความรู้ที่ช่วยในการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัย หรือสังเคราะห์ข้อมูล สอดคล้องกับการศึกษาของ Tangpathomwong, et al.⁹ ซึ่งทำการศึกษาผลของโปรแกรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานต่อทักษะปัญญาของนักศึกษาพยาบาล นักศึกษาทำการศึกษาศาสนาการณสุขภาพและทบทวนวรรณกรรม ตั้งคำถามการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย พัฒนาเครื่องมือวิจัยและนวัตกรรมตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและจัดทำโครงร่างงานวิจัย

ทำให้นักศึกษาได้มีการพัฒนาทักษะทางปัญญาของนักศึกษาพยาบาล อีกทั้งรูปแบบการเรียนรู้นักศึกษาพยาบาลได้ปฏิบัติในสถานการณ์จริง จะทำให้นักศึกษาพยาบาลเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21¹⁰

นอกจากนี้การสะท้อนคิดในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์โดยใช้คำถามเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ย่อมส่งผลให้นักศึกษาพยาบาลเกิดการรับรู้ความสามารถในการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การเขียนบันทึกสะท้อนคิดช่วยพัฒนาทักษะการเขียน การอ่าน การคิด ทำให้นักศึกษาได้มีการคิดใคร่ครวญในสถานการณ์ปัญหาต่างๆ มากขึ้น คิดเชื่อมโยง คิดอย่างมีเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ควรจะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติการพยาบาลครั้งแรกของการเป็นนักศึกษาพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลในการแก้ไขปัญหาสุขภาพแก่ผู้รับบริการที่มีปัญหาสุขภาพในระบบต่างๆ ในการที่จะช่วยเพิ่มทักษะในการแก้ไขปัญหาของผู้รับบริการ เพิ่มความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อีกทั้งยังช่วยพัฒนาให้เกิดทักษะทางปัญญา ซึ่งอาจารย์ผู้สอนจัดให้มีการแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย มีอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่มส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อสร้างผลการเรียนรู้ที่ดี¹¹

การจัดการเรียนการสอนดังกล่าวที่ส่งเสริมการพัฒนาความสามารถของนักศึกษา ส่งผลให้นักศึกษาพยาบาลมีความรู้ความเข้าใจถึงแนวทางการประยุกต์หลักฐานเชิงประจักษ์ในการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาล¹² สอดคล้องกับการศึกษาของ Prasertsri, Jirubpara and Charennukul.¹³ ที่ศึกษาผลของโปรแกรมการสอนตามแนวคิดการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ต่อสมรรถนะการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ในนักศึกษาพยาบาล ผลการศึกษาพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยความรู้ ทักษะคิด และทักษะ EBP ก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนด้วยโปรแกรมการสอนการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์และการศึกษาของ Boonkusol, et al.¹⁴ ที่ได้มีการศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนต่อความสามารถในการถ่ายโยงความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล พบว่าความสามารถในการถ่ายโยงความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานหลังเรียนของนักศึกษาพยาบาลสูงกว่าก่อนเรียน และการศึกษาของ Talerd, et al.¹⁵

ที่ศึกษาการรับรู้ความสามารถและทัศนคติต่อการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในรายวิชาการสื่อสารและสารสนเทศทางการพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความสามารถในการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ของนักศึกษาพยาบาลหลังได้รับการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 ($t(92) = 6.18, p < .000$) ทักษะคิดต่อการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ของนักศึกษาพยาบาลหลังได้รับการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $p < .001$ ($t(92) = 5.07, p < .000$)

ข้อจำกัดของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้านี้เป็นการศึกษาในนักศึกษาพยาบาลที่ฝึกภาคปฏิบัติรายวิชาชีพทางการพยาบาลครั้งแรก การนำผลการวิจัยไปใช้ควรพิจารณาตามสมรรถนะนักศึกษารายชั้นปี

สรุป

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ร่วมกับการสะท้อนคิดทำให้นักศึกษาเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาลเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะทักษะด้านการอ่าน การเขียน การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ซึ่งทำให้นักศึกษาพยาบาลเกิดการพัฒนาด้านตนเองอย่างต่อเนื่องนำไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้

1. ด้านการเรียนการสอน

1.1 ควรมีการนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลจากหลักฐานเชิงประจักษ์กับการสะท้อนคิดไปประยุกต์ใช้ในทุกรายวิชาของการศึกษาภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล

1.2 ควรพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการอ่าน การเขียน และด้านการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม เนื่องจากเป็นทักษะที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนน้อยกว่าด้านอื่นๆ

2. ด้านการวิจัย

2.1 ควรศึกษาค้นคว้าไปข้างหน้าเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในแต่ละชั้นปี

2.2 ควรวิจัยพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในรายด้าน

2.3 ควรศึกษาปัจจัยทำนายทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การมีส่วนร่วมในการเขียนบทความ

นักวิจัยทุกคนมีส่วนร่วมในการทำวิจัย ตั้งแต่การเขียนโครงการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและการเขียนบทความวิจัยรวมทั้งร่วมกันปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิได้อ่านและรับรู้ในบทความวิจัยเรื่องนี้

การมีผลประโยชน์ทับซ้อน

ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

แหล่งทุนสนับสนุน

งานวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันพระบรมราชชนกและวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทรินทร์

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทรินทร์และสถาบันพระบรมราชชนกที่ให้การสนับสนุนมอบทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. Tlilokskulchai F. Evidence-based nursing: Principle and method 4 th ed. Bangkok: Pre-one; 2008. Thai.
2. Panich V. 21 st century learning path for disciples. Bangkok: Sodsri-Saridwongso Foundation; 2012. Thai.
3. Turner K, Leungratanamart L, Niranrat S, et al. Twenty first century skills of nursing students of Boromarajonani college of nursing, Chonburi. Nursing Journal of the Ministry of Public Health. 2015; 25(2): 178-93. Thai.
4. Chantra R, Sarakshetrin A. Learning Skills in 21 st Century of Nursing Students at Boromarajonani College of Nursing, Suratthani. The Southern College Network Journal of Nursing and Public Health. 2018; 4(1): 180-90. Thai.
5. Soukup M. The center of advance nursing practice evidence-based practice model promoting the scholarship of practice. Nurs Clin North Am. 2000; 35(2): 301-9.
6. Gibbs G. Learning by Doing: A Guide to Teaching and Learning Methods. Oxford: Further Education Unit, Oxford Polytechnic; 1988.
7. Trilling B, Fadel C. 21 st Century Skills: Learning for Life in Our Times. San Francisco, CA: John Wiley & Sons; 2009.
8. Srisatidnarakul B. The methodology in nursing research. 5 th ed. Bangkok: You and I intermedia; 2010. Thai.
9. Tangpathomwong C, Boonmas N, Tilkarayasurp S., et al. Effect of Research Based Learning Program on Cognitive Skill of Nursing Students. Journal of The Royal Thai Army Nurses. 2018; 19(Suppl): 259-66. Thai.
10. Kunavikitikul W. Teaching and learning in discipline of nursing in the 21th century. Nursing Journal Thai. 2015; 42(2): 152-56. Thai.
11. Petsangsri S. Blended learning and Its applications. Technical education Journal, Silpakorn University. 2012; 6(2): 1-5. Thai.
12. Krirkgulthorn T, Rachawat P, Naraphong W. Utilization of Evidence-Based Pedagogy towards Graduate Identity at Boromarajoni College of Nursing, Saraburi. EAU Heritage Journal Science and Technology Thai. 2013; 7(2): 108-19. Thai.
13. Prasertsri N, Jirubpapa M, Charoennukul A. The effect of evidence-based practice (EBP) teaching program on the EBP competence of nursing students. Nursing Public Health and Education Journal Thai. 2016; 17(3): 145-55. Thai.
14. Boonkusol T, Chindanurak T, Puttakitukpol S, et al. The effectiveness of instructional model to enhance the knowledge transfer and task ability of nursing students. Journal of The Royal Thai Army Nurses Thai. 2012; 13(2): 28-37. Thai.

15. Talerd W, Polsingchan S, Intharueang U, et al. The effectiveness of evidence-based learning program in a communication and nursing informatics subject. Paper presented at: SRU national and international Conference 13 th (Creative and Innovation Research Applying The Philosophy of King Rama 9) Suratthani University. 2017; December 14-15, 55-62; Suratthani, Thailand. Thai.